

Nasjonalt senter for
leseopplæring og leseforskning

Universitetet i Stavanger

Hvordan skape gode overganger fra barnehage til skole

Gunn Helen Ofstad og Inga Kjerstin Birkedal

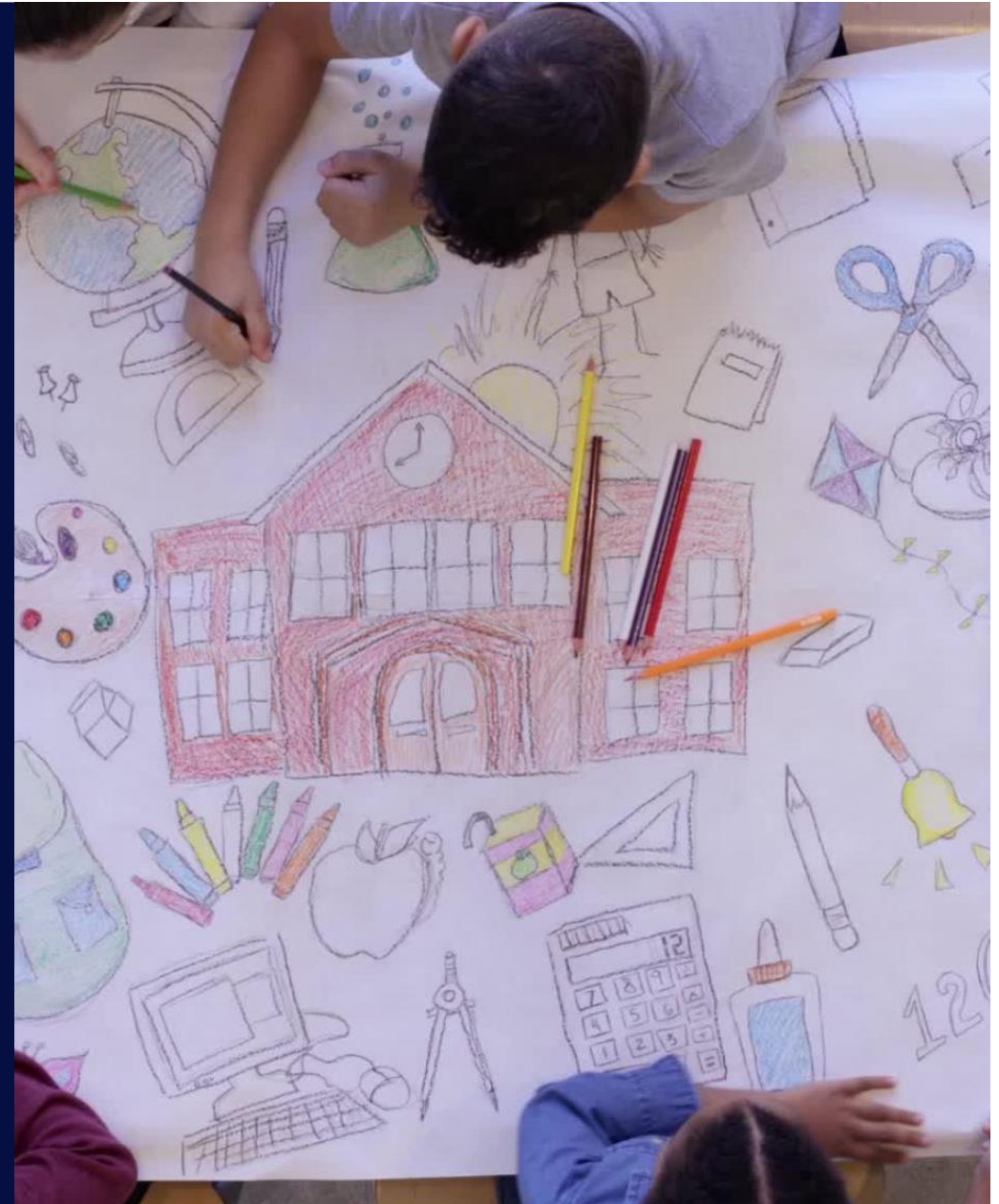
Hvorfor fokus på overgangen?

Overgangen er en stor endring for barna, med mulighet for utvikling, men også brudd i utvikling (Hognes & Moser, 2014)

Lovverk viser til plikt om samarbeid, men spesifiserer ikke hva samarbeidet skal innebære

Stor varians i kvaliteten på samarbeidet mellom barnehage, skole og SFO (Rogde et al., 2019)

Barnehagens arbeid med å støtte barns språklige utvikling er av betydning for skolens leseopplæring, literacy aktiviteter og lek (Ahtola et al., 2011)

Barnas opplevelse av overgangen

Overgangen betyr tap av relasjoner og behov for å knytte nye relasjoner

Barna er spente på om de får venner når de begynner på skolen

Går fra å være størst til å være minst

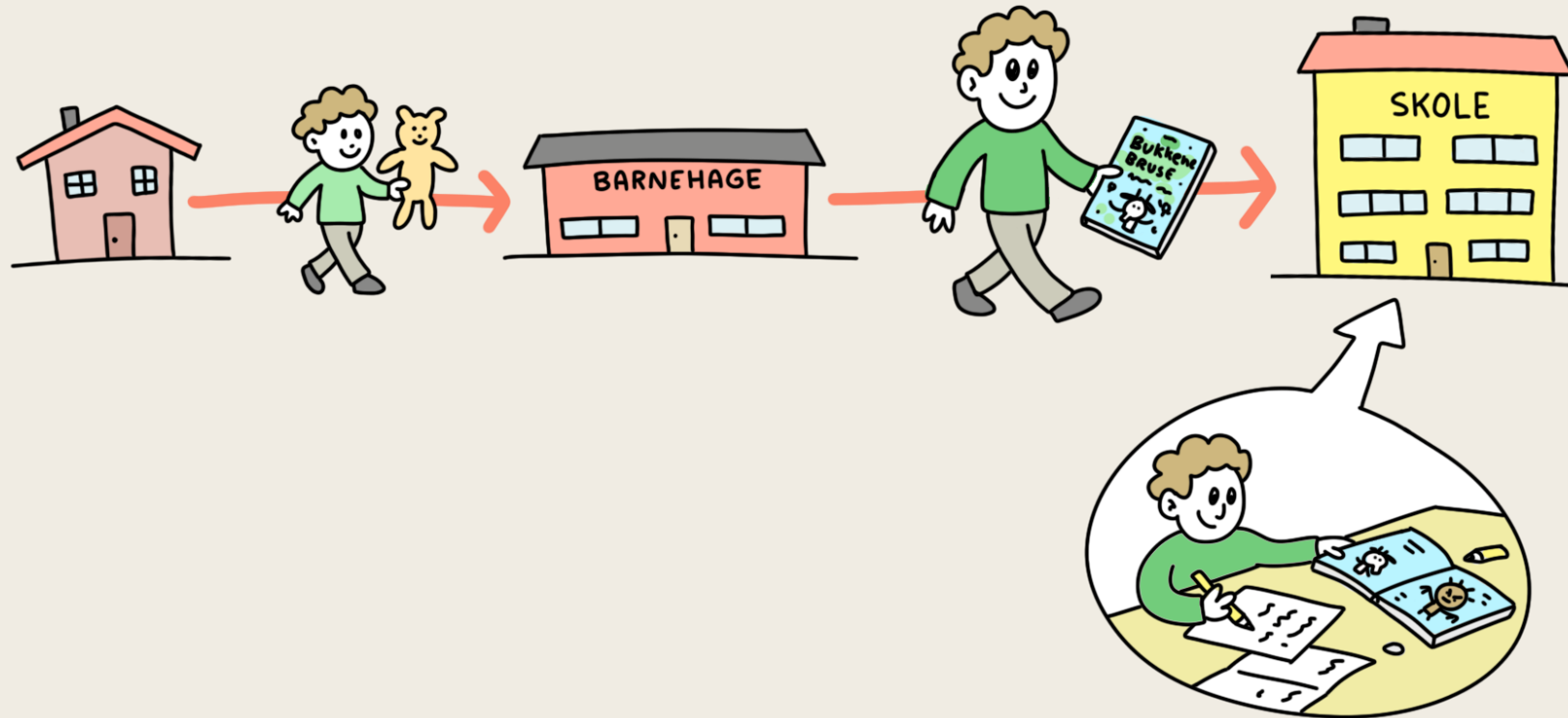
Forskjell på hvor realistisk informasjon og bilde barna har om skolen

Overgangen er både mental og fysisk og må forstås som en prosess, ikke en enkelt hendelse (Lillejord m.fl., 2015)

Hvordan kan man skape en overgang som støtter barnet?

Overgangsobjekt som støtte i overgangen

Overgangssekken i Stavanger kommune

- Målsetning med Overgangsekken
- Overgangssekken skal sikre at alle barn får erfaring med felles språklig literacy aktiviteter (bøker, sanger, leker og regler)
- Utjevne sosiale forskjeller
- Ansatte fra barnehage, skole og SFO møtes for å utveksle erfaringer, evaluere og utvikle arbeidet
- Trygghet, mestring og inkludering

Forskning på overgangssekken

- 3 bydeler
- Barnehage, SFO og skole
- Intervjuet barn fra barnehage til SFO og videre til skole
- Spørreskjema og intervju med barnehagelærere, SFO- ansatte og lærere i skolen

Forskningsgruppen ved UiS:
Gunn Helen Ofstad
Inga Kjerstin Birkedal
Elisabeth R. Filbrandt
Thomas Moser

Overgangsobjekter i overgangssekken

- To bøker;
- Fuglefesten
- Eventyret om den lille rød høna (med konkreter)
- Et hoppetau
- 10 sangkort
- Et tipshefte med aktiviteter, leker og regler

«Fuglefesten» og «Den lille røde høna og hvetekornene»

Barns opplevelse av lesing og skriving

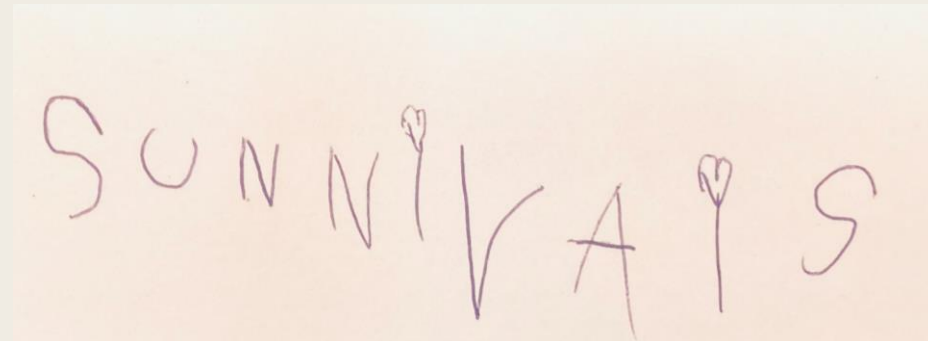
(foreløpige funn)

BARNEHAGE

- Har klar oppfattelse av egen lese og skriveferdighet
- Har god oversikt av hva jevnaldrende kan av lesing og skriving
- Opptatt av alfabetet
- Skriver eget navn og oppfatter seg dermed som skrivere
- Lekser er alt som handler om skolen
- Forventninger om at de skal lære å lese og skrive når de begynner på skolen

SKOLE

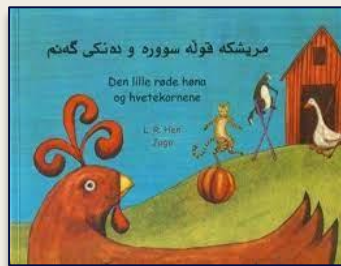
- Endret forståelse av egen lese- og skriveferdighet
- Ny bevisstgjøring av hva det vil si å lese og skrive
- Skriving er i større grad relatert til å forme bokstaver
- Lekser og undervisning er nyansert

Barns erfaringer med bøker som overgangsobjekt (foreløpige funn)

BARNEHAGE

- Er begeistret for bøkene
- Kan gjenfortelle og viser god fortellerkompetanse
- Detaljekunnskap om bøkene
- Barna trekker frem moralen i Høna og hvetekornene og humoristiske handlinger i Fuglefesten
- Barna har fått fellesreferanse som skaper samtale om bøker

SKOLE

- Fortsatt begeistret for bøkene og innholdet i overgangssekken
- Kan gjenfortelle, og gjør det spontant når de får se bøkene
- I skolen har bøkene blitt lest høyt: «Det var kjekt å treffe bøkene igjen»
- Kunnskapen om bøkene og historiene er enda tilstede

Barnehagelæreres erfaringer med bruk av bøker som overgangsobjekt (foreløpige funn)

Barna er begeistret for bøkene, særlig eventyret om den lille røde høna og hvetekornene

Barnehagelærerne jobber mye med bøkene; dialogisk lesing og temabaserte aktiviteter

Barnehagelærere lurer på hvordan skolen bruker den litterære kompetansen barna har opparbeidet seg

Læreres erfaringer med bruk av bøker som overgangsobjekt (foreløpige funn)

Lærerne erfarer at det er variasjon i barnas opplevelse av å lese bøkene i overgangssekken

Bøkene brukes til høytlesing, men ellers lite bruk av bøkens tematikk

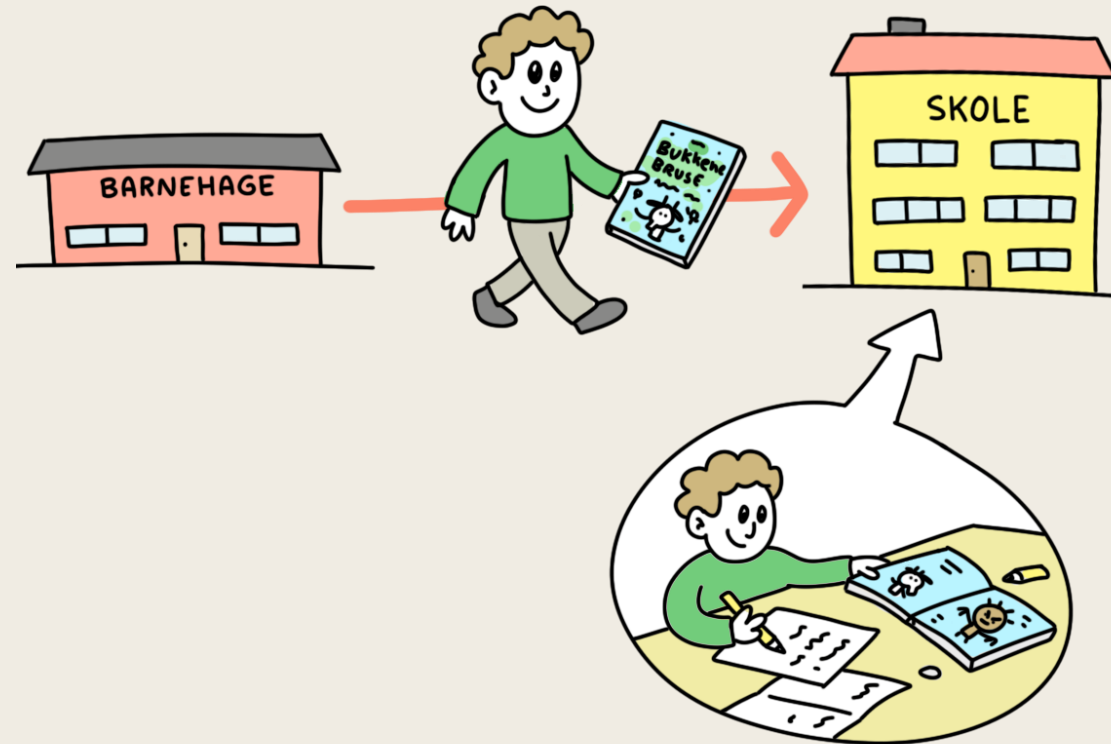
Få lærere bruker potensialet bøkene har til lese- og skriveaktiviteter

Overgangsobjekt som støtte i overgangen

Bøker som symbol
på det kjente

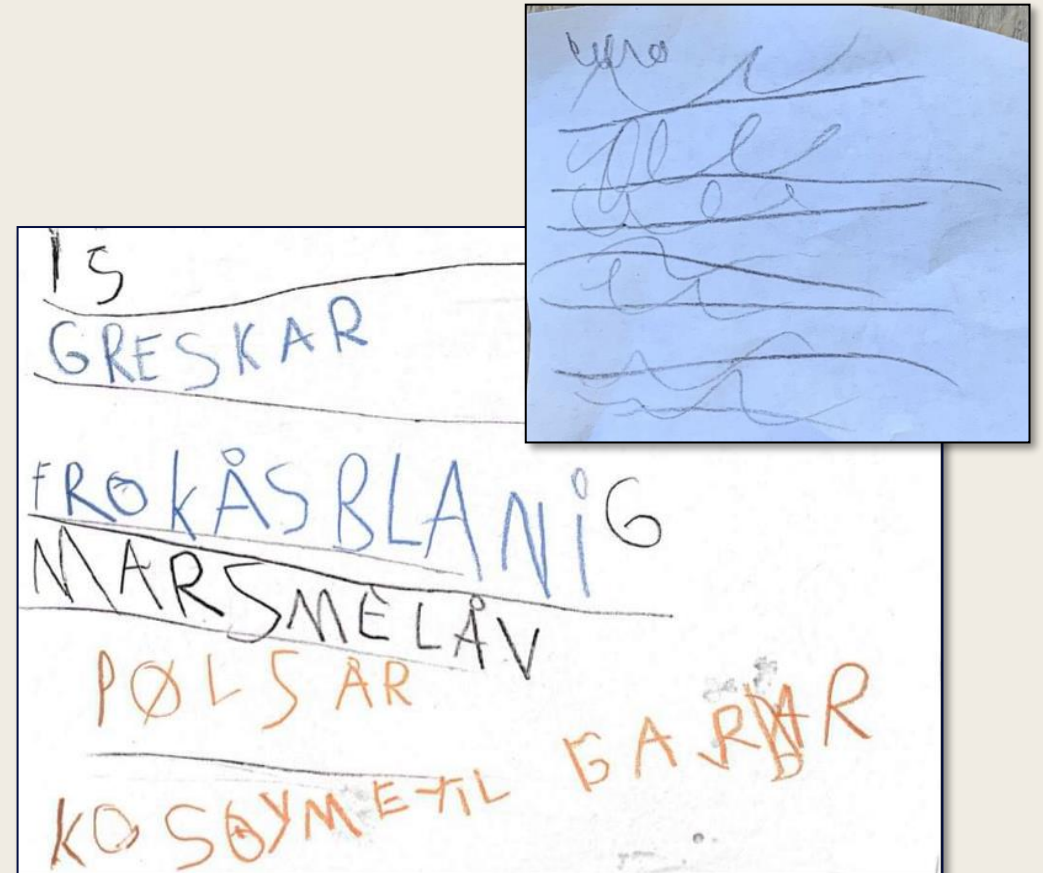
Utgangspunkt for
videre arbeid med
lesing og skriving

Gi barnet erfaring
med sammenheng
og utvikling

Bøker som overgangsobjekt i lese- og skriveaktiviteter

- Bøkene som overgangsobjekt kan brukes på meningsfulle måter i klasserommet
- Utvikling som sammenheng i erfaringer
- Skrive bursdagsmat og bursdagsinvitasjon
- Leke bursdagsfest, skrive leker, til og fra lapper. Velkommenskilt, navneskilt
- Skrive liste over dyr
- Skriv eget eventyr- lese eventyr
- Rim med utgangspunkt i dyr i eventyret- katt, hund, gås, høne- Skriv!

En ny sekk prøves nå ut i barnehage,
SFO og skole

Større fokus på skrive- og lese-
aktiviteter

Utvikling og progresjon av
overgangsobjektene

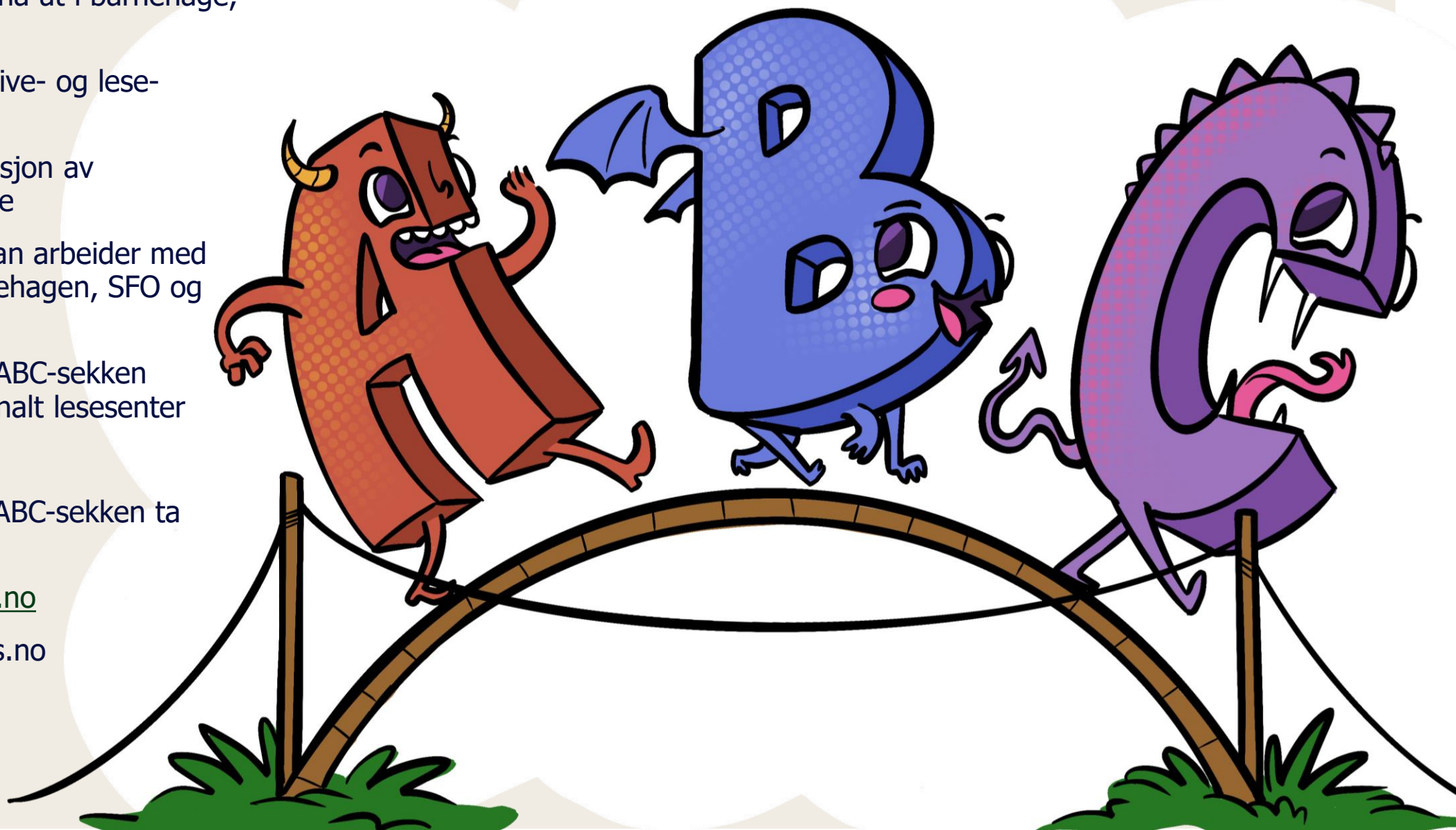
Tydlig hvordan man arbeider med
ABC-sekken I barnehagen, SFO og
skolen

Etter utprøving vil ABC-sekken
lanseres hos Nasjonalt lesesenter

Er du interessert i ABC-sekken ta
kontakt med oss:

gunn.h.ofstad@uis.no

inga.k.birkedal@uis.no

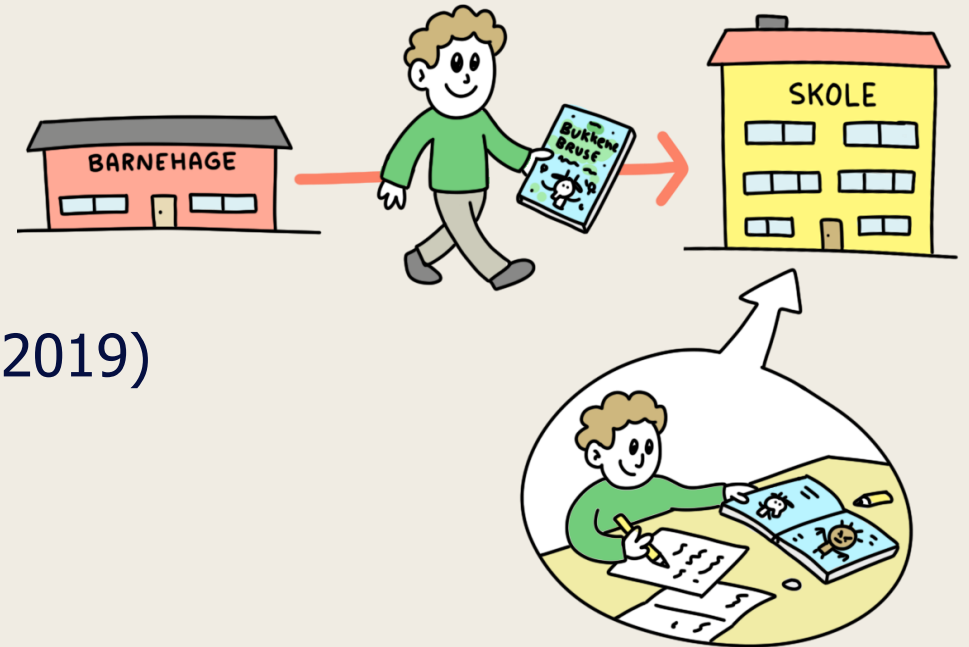
Hvordan skape gode overganger fra barnehage til skole?

Arbeid med felles overgangsobjekt i barnehage og skole

Bygg på barns literacyerfaringer

Utnytte potensial i bøkene til å leke, lese og skrive
= progresjon som kontinuitet i erfaringer (Hogsnes, 2019)

Erfaringsutveksling mellom barnehage og skole

Takk for oppmerksomheten!

